

Slutrapport

Projektets titel och projektnummer

Hunden, människan och samhället.

Projektnummer N20180010

Rapportens författare

Anna Bendz, docent, statsvetenskapliga institutionen Göteborgs universitet

Maria Oskarson, professor, statsvetenskapliga institutionen, Göteborgs universitet

Populärvetenskaplig sammanfattning

Projektet *Hunden, människan och samhället* vill bidra till kunskapen om hundens betydelse för samhället. Vi undersökte förutsättningarna för att hundar ska kunna bidra till människans livskvalitet genom att vara närvarande i olika delar av samhällslivet. Vi ville också bidra till kunskap om hundens betydelse för politiska attityder. År 2006-07 genomförde en av projektdeltagarna (Anna Bendz) forskningsprojektet "Hundens plats i samhället", med stöd av projektmedel från Agria och SKK forskningsfond. I det här projektet var syftet att 1) följa upp och utveckla frågeställningarna i den tidigare studien (delstudie 1) och 2) utveckla forskningen vidare genom nya frågeställningar som gäller hundens och hundägandets betydelse för politiska attityder (delstudie 2 och 3).

Den första delstudien i projektet genomfördes som en enkätundersökning, där ett antal frågor om hunden och samhället ställdes till ett representativt urval svenskar i SOM-undersökningen 2019 (som.gu.se). Bakgrunden till studien är att utvecklingen när det gäller hunden i samhället har gått i riktning mot att hunden får allt fler betydelser för människan och att hundar är allt mer närvarande i olika delar av samhället. Med tanke på de här förändringarna är det relevant och intressant att följa upp den tidigare undersökningen: Hur ser attityderna till hunden i samhället ut idag jämfört med 2006? En positiv eller åtminstone accepterande attityd till hundars närvaro är en förutsättning för att hunden ska kunna bidra till människans välbefinnande. Vi menar att det är av stor vikt att generera kunskap om hur

förutsättningarna faktiskt ser ut: Hur den allmänna opinionen ser ut när det gäller hundens plats i samhället har betydelse för vilken status frågor om hundar och djur får i de politiska församlingarna och påverkar därmed villkoren för hundar och hundägande. Vi frågade efter attityder till sådant som hundar på äldreboende och om hundar ska få vara på restauranger och caféer. Vi ställde också frågor om relationen till hundar, som om man tycker om hundar eller är rädd för hundar.

Resultaten visar att en majoritet av svenskarna har en positiv relation till hundar, de flesta tycker om hundar och en relativt liten andel är rädda för hundar. Det finns också ett stort stöd för förslag som att tillåta hundar på äldreboenden och att satsa mer av samhällets resurser på att utbilda servicehundar. Även om vissa av förslagen får mindre stöd, visar det sig att den egna relationen till hundar har stor betydelse. Hundägare och övriga som är positivt inställda till hundar är till exempel mer positiva till förslaget att hundar ska få vara på restauranger och caféer. Delstudien visar att svenskarna anser att hunden har en självklar plats i samhället idag när det gäller många delar, men att det också finns hundfrågor som polariserar åsikterna mellan olika grupper. Resultaten från studien redovisas i ett kapitel i SOM-institutets årliga forskarantologi, som finns tillgänglig online :

<https://www.gu.se/sites/default/files/2020-08/093-104%20Bendz%20o%20Oskarson%20-%20Attityder.pdf>

Den andra delstudien i projektet fokuserade på frågan om vilken effekt hundägande har för mellanmännisklig tillit. Detta ses i statsvetenskaplig forskning som nödvändigt för att relationen mellan stat och medborgare ska fungera, vilket gör forskning kring vad som påverkar det mellanmänniskliga förtroendet till en mycket central fråga. Något som påverkar mellanmänniskligt förtroende är det sociala kapital som till exempel skapas inom föreningslivet. En hel del hundägare är engagerade i hundklubbar på olika nivåer, och att den svenska hundkulturen generellt är aktiv genom hundpromenader, hundkurser, tävlingar med mera. Hundägandet kan på så sätt kunna antas fungera som en dörr in till ett socialt nätverk, vilket i sin tur antas ha positiva effekter på den mellanmänniskliga tilliten. Är det så att hundägande faktiskt kan bidra till samhället även när det gäller att skapa tillit och förtroende mellan människor och mellan människor och politiska institutioner?

Även i den här delstudien används frågor i den nationella SOM-undersökningen 2019. Vi ställde frågor om respondenterna har hund liksom om de promenerar med sin hund och relaterade svaren till hur stort förtroende respondenterna angav att de har för sina medmänniskor.

Resultaten visar att hundägande har mycket små effekter på det mellanmänniskliga förtroendet. Om något är hundeffekten negativ, det vill säga att hundägare har något mindre förtroende för sina medmänniskor. Men vi kan också konstatera att de som äger hund och är den i hushållet som går regelbundna

promenader med dem och/eller ofta vistas i skog och mark uppvisar något större förtroende. Vår slutsats är att det är själva aktiviteten med hunden som är det centrala för sambandet mellan hundäggande och förtroende. Resultaten från studien redovisas i ett kapitel i SOM-institutets årliga forskarantologi, som finns tillgänglig online:

<https://www.gu.se/sites/default/files/2020-08/171-182%20Bendz%20o%20Oskarson.pdf>

Den tredje delstudien knyter an till statsvetenskaplig forskning från USA om hundens roll i politiken, närmare bestämt om hur närvaron av hundar påverkade 2008 års valkampanj. En studie av Mutz (2010) visar att hundäggande korrelerar med politiska preferenser, så att hundägare hade en lägre benägenhet att rösta på Obama som under kampanjen inte hade någon hund (han skaffade sedermera den portugisiska vattenhunden Bo). I vår studie ville vi undersöka om det är så att hundar har betydelse för hur människor uppfattar politiker och deras politiska förslag i det svenska fallet; ökar politikernas sympatikapital om de associeras med hundar?

För att svara på frågan genomförde vi surveyexperiment i medborgarpanelen, som drivs av Laboratory of Opinion Research (LORE) vid Göteborgs universitet (www.lore.gu.se). Medborgarpanelen bygger på en web-baserad enkät och vår studie gick ut till drygt 3600 av respondenterna, vilka delades upp i två grupper. Experimentet gick till så att ena gruppen (kontrollgruppen) fick se en bild på en fiktiv politiker, med en kort informationstext. Därefter ställdes ett antal frågor om hur respondenterna uppfattade politikern – exempelvis om denne uppfattades som kunnig, pålitlig eller tråkig. Den andra gruppen (experimentgruppen) fick se en bild på samma fiktiva politiker med en hund bredvid sig (en Schapendoes) och fick sedan samma frågor som kontrollgruppen. Syftet var att se om det blev någon skillnad i uppfattningen av politikern om denne hade en hund bredvid sig.

Resultaten gav små effekter men visade generellt att hundens närvaro inte hade någon positiv effekt på hur respondenterna uppfattade politikern. Snarare var det tvärtom; de som såg politikern med en hund uppfattade honom som mindre kunnig än de som fick se politikern utan hund. Vi undersökte om det fanns någon skillnad mellan hundägare och icke-hundägare. Här visade resultaten att det inte blev någon signifikant skillnad i hur hundägare uppfattade politikern när denne satt med en hund bredvid sig. När det gäller icke-hundägare uppfattade de politikern som mindre kunnig när han hade en hund bredvid sig. Resultaten från delstudien finns att läsa här: <https://politologerna.wordpress.com/2022/09/21/finns-det-ett-politiskt-hundtrick/#more-9418>

Slutsatser och praktisk nytta av projektet

Våra slutsatser från den första delstudien är att svenska folket generellt är positivt inställda till hunden i samhället, till och med mer positiva jämfört med studien från 2006. Det finns ett stort stöd för förslag

som att hundar ska få vara på äldreboenden och att samhället ska satsa resurser på utbildning av servicehundar. För SKK kan de här resultaten användas som stöd för att argumentera för att det finns stöd bland befolkningen att hunden har en naturlig plats i samhället och att det faktiskt bör satsas resurser för att hunden ska kunna agera i människans tjänst. Ett annat förslag som får stöd är att hundägare bör genomgå en hundägarutbildning. En sådan utbildning skulle kunna bidra till att öka legitimiteten ännu mer för hundägandet. Slutsatserna från den andra delstudien indikerar att hundägare som är aktiva faktiskt ökar sitt mellanmännsliga förtroende. I det här fallet skulle fler studier behöva göras för att ta reda på om deltagande i aktiviteter som bedrivs inom SBK eller andra klubbar, liksom olika utbildningar/kurser ökar hundägares förtroendekapital. Om så är fallet, går det att argumentera för att hundägande har en ännu större samhällsnytta än vad som tidigare varit känt (när det gäller hälsoeffekter t ex). Den tredje delstudien visar att det inte verkar vara någon större idé för politiker att använda sig av hundar i valkampanjer (vilket t ex förekom inför valet 2022) för att locka väljare. Hunden är förvisso viktig för såväl enskilda människor som på otaliga sätt i samhället, men tycks inte ha någon betydelse för hur människor uppfattar våra förtroendevalda.

Sammanfattningsvis menar vi att det är av stor vikt att undersöka attityder till hundar och hundägande, liksom vilken effekt hunden har för samhället och dess människor. Naturligtvis är det roligast om studier kan visa att hundar och hundägande har positiva effekter, men det är oavsett det av stor nytta att ta reda på hur stödet ser ut för olika insatser som kräver samhällets resurser och acceptans för hundars närvaro, för att veta vilka insatser som har legitimitet och inte.

Publikationer

Bendz, Anna; Oskarson, Maria (2020): Svenskarnas bästa vän? Attityder till hunden i samhället. I Andersson, Ulrika et al: Regntunga skyar. SOM-antologi nr 76.

<https://www.gu.se/sites/default/files/2020-08/093-104%20Bendz%20o%20Oskarson%20-%20Attityder.pdf>

Bendz, Anna; Oskarson, Maria (2020): Hundeffekten. Hundägandet och social tillit. I Andersson, Ulrika et al: Regntunga skyar. SOM-antologi nr 76.

<https://www.gu.se/sites/default/files/2020-08/171-182%20Bendz%20o%20Oskarson.pdf>

Bendz, Anna; Oskarson, Maria; Lundmark, Sebastian (2022): Finns det ett politiskt "hundtrick"? Publicerat på bloggen 'Politologerna' 20220921.

<https://politologerna.wordpress.com/2022/09/21/finns-det-ett-politiskt-hundtrick/#more-9418>

